త్రిశంకుడి స్వర్గం

"ఇదిగో, నిన్నేనయ్యా శేఖరం! ఏమిటాదూకుడు? నేనూ వస్తున్నానుండు..."

వెనుకనుంచీ ఈ మాటలు వినిపించినప్పుడే అనుకున్నాను. ఈ ప్రయాణం పూర్తయ్యేలోగా తలనొప్పి తప్పదని!

అయినా ప్రారంభమయ్యేదాకా ఊరుకోకుండా రాకుండా చూచుకోడం మంచిదిగదా! నేల ఈనినట్టుగా ప్లాట్‌ఫాం కిటకిటలాడిపోతూ వుంది. అడుగులుసాచివేస్తూ జనం మరుగున తలచాటు చేసుకోడానికి ప్రయత్నించాను. వెనుకవైపు నుంచీ మళ్ళీ మళ్ళీ పిలుపు వినిపిస్తున్నట్టే అనుమానం! 'నన్ను చూడు, నా అందం చూడు' అంటూ మునుపటి కొక రాజకుమారుడి వెంట తగులుకున్న దేవతాస్త్రీలా ఈ పుణ్యాత్ముడొకడు దాపురించాడు నాకు!

దిగుతున్న, ఎక్కుతున్న ప్రయాణీకులకు మధ్య తాత్కాలికంగా ఒక రాజీ ఒడంబడిక కుదిరినట్టుంది. దిగేవాళ్ళు చింతపండు మూటల్లా ద్వారాల్లోనుంచీ ఈవల పడుతుండగా, ఎక్కేవాళ్ళు కిటికీలనే ద్వారాలుగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఎలాగో ఓ పెట్టెలో జొరబడి, కూచోడానికకొక సీటు గూడా చూచుకోగలిగాను. కానీ చేతికందిన కవళం నోటికందే ప్రాప్తం లేకుండా పోయింది. సుడిగాలిలా ఒరుసుకుంటూ వెళ్ళి 'అబ్బో, తావు కనిపెట్టేశావే!' అంటూ నేను చూచుకున్న సీటును కన్నుమూసి తెరిచినంత సేపట్లో దురాక్రమణ చేసేశాడు కామేశం. అంతటితో ఎక్కడ ఊరుకున్నాడు! అప్పటికేదో దయాధర్మభిక్షలాగా 'పోనీలే, నువ్వూ కూచో' అంటూ నాకు కొన్ని చదరపు సెంటిమీటర్ల జాగా ప్రసాదించాడు.

'అన్నట్లెందాకా?' కామేశం సంధించిన మొదటి బాణం. చెప్పుకున్నాను.

'అరరే, నువ్వూ అక్కడికేనా! ఫరవాలేదే! ఏమిటో వ్యవహారం?'

చూచారా, ఇదే కామేశంతో వచ్చిన చిక్కు! కొన్ని ఊళ్ళకు రాకపోకలు సల్పడం, కొందరు వ్యక్తులతో పరిచయాలు కలిగివుండడం, కొన్ని కొన్ని సదుపాయాలు అనుభవించడం ఇలాంటివాటికి తాను గుత్తగా లైసెన్సు పుచ్చుకున్నట్టు వ్యవహరిస్తాడు కామేశం.

నా దగ్గరనుంచీ జవాబు లేకపోయేసరికి, 'సర్లే, ఎవరి పనులు వారికుంటాయి' అంటూ నేనా వూరికి వెళ్ళిరావడానికి అతడు పర్మిషన్ జారీ చేసేశాడు. కానీ అంతలోనే నా పట్ల అంతగా ఔదార్యం వహించడం సంభావ్యం కాదనిపించిందేమో, 'ఎన్నాళ్ళుంటావ్?' అన్నాడు.

'అబ్బే, నాకేమంత పెద్దపనులున్నాయిలే కామేశం! రేపీపాటికల్లా మన వూళ్ళో ఉండనూ!' అన్నాను. నా మాటల్లో నామట్టుకు నాకే క్షమాపణ ధ్వనించింది.

కామేశం పుంజుకున్నాడు.

'ఏమిటోనయ్యా శేఖరం! నేనెప్పుడు పట్టణానికి వెళ్ళిపడినా వారం పదిరోజులదాకా అక్కడినుంచి విడిపించుకోలేను. ఏం చేయమంటావు చెప్పు? వీధి వీధికీ ఫ్రెండ్సే నాకు. అప్పల్రాజు నెరుగుదువా? యం.పి.గా పోటీచేసి ఓడిపోయాడే, వాడే! వాడూ, నేనూ క్లాసుమేట్లం. అయితే అప్పుడొకసారి కొట్లాడుకుని విడిపోయామనుకో! కారణం చాలా

చిన్నది. ఓ గమ్మత్తయిన ఆటంటే చాలా యిష్టం వాడికి! ఏం లేదు, నూలుదారానికి ఓ బిస్కట్టుకట్టి, బకెట్టును చేదబావిలోకి వదిలినట్టుగా దాన్నొక పుల్లీనుంచీ క్రిందికి జారవేసేవాడు. నేను ఎగిరెగిరి నోటితోనే దాన్ని అందుకోవాలి. దారాన్ని క్రిందికి వదుల్తూ, పైకి లాగుతూ ఎగురుతున్న నన్ను చూచి వాడు తెగనవ్వసాగాడు. కాళ్ళు నొప్పెడుతున్నాయని చెప్పి నేనా ఆటకు రానన్నాను. అయితే నువ్వు నా సాహసం వద్దు పొమ్మన్నాడు అప్పల్రాజు. అదే విడిపోవడం! మళ్ళీ మొన్నటి యెన్నికల్లోనే మేము కలిసింది! వచ్చిన పదిపన్నెండు వేల ఓట్లయినా యెలా వచ్చాయంటావు? నేను నడుం కట్టి వాడి తరపున పనిచేయబట్టి! ఆ కృతజ్ఞత మాత్రం దండిగానే వుందిలే! కనిపిస్తే వదిలిపెట్టడు. ఆకాడికి వాడే నయం. ఇంకొకడున్నాడు, మురళీధరం. వాడైతే నన్నెప్పటికీ తన దగ్గరే ఉండిపొమ్మంటాడు బస్స్టాండుకు దగ్గరగా శ్రీదేవి సిల్క్‌హౌస్ అని వుందే, అది వాడిదే! ఇప్పుడైతే వాడు కాలక్షేపం కోసమని ఓ జవిళికొట్టు తెరిచిపెట్టుకున్నాడు గానీ, వాళ్ళ తాతగారు ఆయన హయాంలో నారగింటిపాళ్యానికి సోల్‌మిరాశిదారు. వాళ్ళ బంగళా చుట్టూరా తోటలో పనస చెట్లుండేవి శేఖరం! ఒక్కొక్క పండునూ ఒక భారీ మనిషి యెత్తలేకపోయేవాడు. అరమైలు దూరం దాకా కొడుతుండేది వాసన. చెట్టెక్కి కాయను కోసి పదిలంగా క్రిందికి తీసుకరాగలిగితే ఆ కాయ నీదే ననే వాడు మురళీధరం. భలే కొంటె కోణంగి అనుకో! వాళ్ళ నాన్నమాత్రం? అంతటి వేటగాడు ఈ గడ్డపైన లేడే! ఒకసారి నేనూ, మురళీ ఆయనతో కలిసి వేట చూడ్డానికి వెళ్ళాం, ఓ ఏదుపంది తుపాకీ వేటు తప్పించుకుని మాపై కొచ్చేసింది....'

ప్రయాణంలో యింకా ఒక్కస్టేషనైనా గడవలేదు. అప్పల్రాజు దగ్గర ప్రారంభమైన కథ ఏదుపంది దాకా వచ్చింది. ఒక ఏదుపంది, ముగ్గురు మనుషులు, వెరశీ నాలుగు జీవాల్లో ఏది ఏమైందన్న జిజ్ఞాస నాకు లేదు. నేను నా సంచీలో నుంచీ పుస్తకం పైకి తీశాను.

కానీ కామేశం మాటల జడివానలోనుంచీ నా పుస్తకం నాకు రక్షణ యివ్వగలదన్న ఆశగూడా అడియాసే అయిపోయింది.

'ఏమిటిది, పుస్తకమా?' అంటూ చరాలున దాన్ని నా చేతినుంచీ లాగేసుకున్నాడు కామేశం. 'ఏం పుస్తకం' అన్నాడు. నాలుగు పుటలు త్రిప్పి 'నాన్సెన్స్ ఏముందిందులో?' అన్నాడు. నా పుస్తకం నా చేతికి దొరక్కుండా జాగ్రత్తపడుతూ 'అన్నట్టొకసారి ఏమయిందంటే శేఖరం!' అంటూ ఈసారి జ్యావల్లిని చెవిదాకా లాగి, అక్షయతూణీరం అందుకున్నాడు.

'బాణావరం పైడి రాజుగారి పేరు విన్నావా ఎప్పుడైనా? 'బారట్లా' పట్టాపుచ్చుకుని బారులో పేరు నమోదు చేయించుకోలేదంటే ఆయన స్టేటస్ ఏమిటో ఊహించుకోవచ్చు. ఆయన మా నాన్నగారికి క్లోస్‌ఫ్రండ్. ఏదో పనిమీద వెళ్ళి వాళ్ళింట్లో నాలుగైదు రోజులు ఉండవలసి వచ్చింది. ఆ ఆదరణ, ఆ గౌరవం, ఆ భోజనాలు, వాటిని గురించి చెప్పడమెందుకులే! ఆ లంకంత మేడలో ప్రొద్దుపోక చదువుకోడానికి ఏదైనా మేత దొరికతే బాగుండునని వెళ్ళి పుస్తకాల బీరువా యెదుట నిల్చున్నాను. అద్దాల వెనుక భారతం, భాగవతం, కొరాను, షేక్స్పియరు, షెల్లీ, కీట్సు, విశ్వనాథ, బాపిరాజు అలాంటివి మంచి మంచి లావుపాటి పుస్తకాలెన్నో వున్నాయి, లేనిదొకటే... తాళం చెవి!'

'అడగలేకపోయావా?'

'అడిగా నడిగాను. పైడిరాజుగారి నడిగితే అమ్మగారి నడిగి చూడమన్నారు. అమ్మగారి నడిగితే అబ్బాయిగారి నడిగి కనుక్కోమంది. అబ్బాయిగారి నడిగితే చెల్లెమ్మకు తెలిసుండాలన్నాడు. చెల్లెమ్మ నడిగితే తానా తాళ్ళంచెవిని ఆరుమాసాలకు మునుపెప్పుడో చూచినట్టు జ్ఞాపకం అంటుంది. మొత్తంమీద తేలిన సారాంశం ఏమిటంటే గడిచిన సంవత్సరకాలంలో ఆ బీరువా తెరవబడిన పాపాన పోలేదు. మరైతే అక్కడ పుస్తకాలుండడం యెందుకు అంటావు నువ్వు! అదే పొరబాటు. పుస్తకాలు బీరువాకు అలంకారం. బీరువా ఆ మేడ కలంకారం. మేడ ఆ వూరి కలంకారం...'

'ఆ ఊరు?'

'అదేం వూరు, పాడు వూరు!'... విదిలించి పారేశాడు కామేశం. 'పాడుగోడలు, పశువుల కొట్టాల్లాంటి ఇళ్ళు, మాసిన తలల మురికిబట్టల మనుషులు. అంతెందుకు? అక్కడ ఆ మేడలేకపోతే ఆ వూరికి నల్లముంతతో నీళ్ళు పుట్టవనుకో!'

దానిపైన కామేశం అలాంటి అభిప్రాయం కలిగి వుండడం ఆ వూరి దురదృష్టం. ఏం చేద్దాం! శతాబ్దం తరబడీ ఆ వూరలాగే పడివుంది. ఇకమీదట గూడా అలాగే పడివుంటుంది. మాటలెన్నయినా చెప్పొచ్చుగానీ అలాంటి వూళ్ళను బాగుచేయడం సులభసాధ్యమేమీ గాదు. నేను కాదనను. కానీ నాకు బాధయినా, ఆశ్చర్యమైనా ఇల్లలికేపాటి భాగ్యానికి మురిసిపోయి ఈగ తన స్వవిషయం మరిచిపోయినందుకే!

కామేశం స్టేట్‌మెంట్లలో బొత్తిగా నిజం లేకపోలేదని మాత్రం నేను ఒప్పుకుంటాను. వాళ్ళ నాన్న బాణావరం పైడిరాజుగారి కమతంలో పాలేర్లపైన పెద్ద తాబేదారుగా వ్యవహరించాడు. డిఫీటై, డిపాజిట్టు పోగొట్టుకున్న అప్పల్రాజుకు పాటలు పాడి, కరపత్రాలు పంచి కామేశం ఎన్నికల్లో కొంత కాలిపనీ, చేతిపనీ చేసి పెట్టాడు. చిన్నప్పుడు నారగింటి పాళెంలో మేనమామగారింట వుండి చదువుకున్నప్పుడు గోలీ కాయలాడుకోడంలా మురళీధరానికి సహచరుడుగా పనికొచ్చి వుంటాడు. ఆ మాత్రపు సాన్నిహిత్యాన్ని భూతద్దంపట్టి చూపించడం వల్ల కామేశానికి ఒరిగేదేమిటో బోధపడదు. బ్రతుకు వెళ్ళదీయడమెలాగన్నది గాకుండా, డబ్బెలా ఖర్చుచేయడమన్నది ప్రధాన సమస్యగా వున్న ఆ ఊర్ధ్వ లోకాలు కామేశం లాంటి వ్యక్తిని యెంటర్‌టెయిన్ చేయడంలాంటి పనికిమాలిన పనికి పూనుకుంటాయంటే నమ్మడం కష్టమే!

గమ్యస్థానానికి ఓ అరగంట ప్రయాణం వుందనగా ప్రొద్దుపోయి, చీకటి పడింది.

'రాత్రికి బసెక్కడ?' అన్నాడు కామేశం.

'తెలిసినవాళ్ళెవరో వున్నారు. కానీ వాళ్ళని తొందరపెట్టడమెందుకులే కామేశం! నాలుగో, అయిదో చెల్లించి హోటల్లో గది తీసుకుంటాను' అన్నాను.

'చూచావా, చూచావా!' ఆశ్చర్యాతిరేకంతో నోరు తెరిచేశాడు కామేశం. 'అంతపనీచేస్తే ఇంకేమైనా వుందీ! మా తమ్ముడు పీక నొక్కేయడూ! తెలియదూ, పద్మనాభమని, ఉన్నాడులే! నేనెప్పుడు వచ్చినా అక్కడికి వెళ్లాల్సిందే! యెన్నిరోజులుండినా అక్కడుండాల్సిందే! కాలేజీలో అదేదో సబ్జక్టుకు వాడు హెడ్ ఆఫ్ ది డిపార్టుమెంటు. నవభారత్ హోటలు కెదురుగా ఓ పచ్చమిద్దెవుందే, అదే వాడిల్లు. అసలా యిల్లొక సేటుది. ఆ సేటుకాస్తా కళ్లు మూస్తే, వాడి భార్య దగ్గర నుంచీ మావాడు సులువుగా దాన్ని కొట్టేశాడు. క్రింద వంటగదీ, స్నానాల గదీగాక మూడు గదులు. ఒకటి లైబ్రరీ, యింకొకటి యెవరైనా వస్తే కూచోడానికి. మూడోది పూజగది. మిద్దిపైన ఓ గది కాకుండా పెద్దహాలు. నూరుమందైనా అందులో

హాయిగా పడుకోవచ్చు. ఇల్లు పూరా పాలగచ్చు. పాలుపోసి యెత్తుకోవచ్చు. తల దువ్వుకోడానికి అద్దం అక్కర్లేదు. గోడల్లోనే ముఖం చూచుకోవచ్చు...'

గృహవర్ణన కంతరాయం కలిగించే దురుద్దేశం లేదని చెప్పను. అడ్డుతగిలి 'ఆయన నీకెలా తమ్ముడు?' అని ప్రశ్నించాను.

'వరుసకు తమ్ముడేనయ్యా! వాడి తల్లీ, నా తల్లీ పిన్నమ్మ, పెద్దమ్మల బిడ్డలు, నా మాటంటే యెంత గురుత్వమనుకున్నావు! చెప్పలేను. వాడి భార్య వాడికి డిటో బావా బావా అంటూ...'

'అవునవును రక్త బాంధవ్యం. అంతేమరి!' అంటూ ముక్తసరిగా త్రుంచేశాను.

* * *

ఇంటితో పోల్చిచూస్తే హోటలు గదిలో సదుపాయాలు తక్కువైపోయాయని కాదు. కొత్తచోట కావడంవల్లనేమో ఒక పట్టాన నిద్రపట్టింది గాదు. నిద్రపట్టని కారణాన్ని పురస్కరించుకుని కామేశాన్ని పలుసార్లు తిట్టుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. నా పుస్తకం నా దగ్గరుంటే చిరాకు లేకుండా నిద్రపట్టేదాకా చదువుతూ వుండిపోయేవాణ్ణి. రైల్లో దాన్ని నా దగ్గరనుంచీ లాక్కోడమొకటే తెలుసు! తిరిగి యివ్వనేలేదు మహానుభావుడు.

అడిగి తీసుకోకపోవడం నాదీ పొరబాటే! 'తుపాను' లో నుంచీ బయటపడే తొందరలో నాకు పుస్తకం మీద ధ్యాసలేక పోయింది.

అర్ధరాత్రి తరువాతెప్పుడో నిద్రాదేవత కరుణించింది. అయినా వాడుక మేరకు ఆరుగంటలకే మేలుకున్నాను. నిద్రలేవగానే కొంతదూరం నడిచి రావడం నా అలవాటు. ఎంత పట్టణమైనా అలవాటు తప్పించడమెందుకని క్రిందికి దిగివచ్చాను. రెండు మూడు వీధులు నడిచి కోనేటి మిట్టదగ్గర మలుపు తిరుగుతుండగా నవభారత్ హోటలు కనిపించింది. దాని యెట్టయెదుట పచ్చటిమిద్దె! ఆ మిద్దె కనిపించగానే నాలో కలిగిన మొదటి ఊహ – వరండాలోనో, కిటికీ సందులోనో కామేశం కనిపిస్తే నా పుస్తకం తీసుకోవచ్చుగదా అని!

చరచరా ఆ మేడవైపు నడక సాగించాను.

పేవ్‌మెంటు కంచుగా పిట్టగోడ, చిన్నగేటు దాటుకుని గృహావరణలో కాలుపెట్టాను. ముద్దలా ముడుచుకున్న క్రోటన్ మొక్కల నడుమ, మంచులో చల్లగా తడిసిన నాపరాళ్ళతో ఆ యింటి ముంగిలి అప్పుడే నీళ్ళన్నీ వదిలిపెట్టిన చన్నీటి తొట్టిలావుంది. లోవైపున తాళం బిగించిన ఇనుపకమ్మల తలుపు కీవల ముచ్చటగా మూడు మెట్లున్నాయి. ముఖంనిండా ముసుగు కప్పుకున్న కామేశం ఆ మెట్లమీద కూలబడియెందుకో – దీర్ఘాలోచనలో నిమగ్నుడై వున్నాడు.

భుజంమీద చేయివేశాను. ఉలిక్కిపడి కళ్ళు తెరిచాడు. వెంటనే నోరుగూడా విడివడింది.

'వెళ్ళనేగూడదు. బుద్ధి పొరబాటయిపోయింది. రెండో సినిమాకు వెళ్లాను. వీళ్లిలా మొద్దునిద్రపోవడం యిదే మొదటిసారి. మొన్న సాయంకాలం యిక్కడెక్కడో పెళ్ళికనివెళ్ళి ఆ రాత్రంతా కంటిపైన రెప్పవేయకుండా జాగారం వుండిపోయారట! మెలకువంటూ వస్తే దిగివచ్చి తలుపు తెరవకుండా వుండేవాళ్ళు కారు, పాపం! చూడు, ఫాన్ గాలిలోనైతే నాకు నిద్రపట్టదని మా తమ్ముడు పడక తీసుకొచ్చి వరండాలో వేసేశాడు గూడా...'

నిజమే. కవాటబంధనం గావింపబడివున్న సింహద్వారానికీ, లోపల తాళం బిగించివున్న ఇనుపకమ్మీల తలుపుకు నడుమ వరండాలో జానెడెత్తు తెల్లటిపరుపు కన్నులకు విందుగా కానవస్తోంది. పైడిరాజుగారి అద్దాల బీరువాలో పుస్తకంలా, అప్పుల్రాజు బాల్యక్రీడలో నోటికందని బిస్కట్టులా, మురళీధరం వాళ్ల పనసతోటలో చిటారుకొమ్మకు కాసిన పనసకాయలా ఆ పరుపుగూడా చూపులకు మాత్రమే అందుతోంది. చేతుల కందడమున్నూ లేదు, మనిషికి దక్కడమున్నూ లేదు.

♦ 'భారతి' మాసపత్రిక - 1975 ♦